

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

27. An tortura aptum medium sit ad reuelationem veritatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

D V B I V M XXVII.

An tortura aptum medium sit ad reuelationem veritatis?

DVbium hoc ponere non erat opus: nam haecenus id ipsum satis excusimus, atque adeo non nisi repetimus, quæ iam tum dicta sunt: tamen quoddum phrasin variamus, & repetimus, melius Lectori rem imprimimus, atque id nos maxime intendimus, dabunt veniam, qui alioqui accuratiores nos esse cupiant. Itaque

RESPONDEO, Tortura an aptum ad veritatem reperiendam medium sit an fecus; nolim expresse definire, sed potius Lectori ex dictis & dicendis colligendum relinquere: sic enim existimo, periculosum esse statuere. Rationes istæ sunt:

RATIO I. Aptum esse medium arguitur hinc, quod multi veritatem malint dicere, quam pati: sed rursus non aptum esse, æque conficitur; quod multi quoque quam pati, mentiri malint.

RATIO II. Vtriusque sane generis homines

mines sunt, & quibus veritas, & quibus mendacium extorquetur; quem nunc ergo torfisti, vnde nosti, ex vtra hominum sit classe?

RATIO III. Certe posterior hæc classis maior futura videtur, cum mors tormentis leuior sit, non solum re ipsa, sed etiam in imaginatione, quæ viuacius, & grauius præsentia tormenta; quam futuram mortem apprehendit.

RATIO IV. Sed tamen inquis, qui innocens sit, non facile se nocentem est factururus, malet sustinere torturam, & tacere, quam loqui & mori ac familiæ indebilem notam aspergere. Recte; sed è contrario, etiam qui nocens est, non facile se nocentem factururus est, mallet & ille torturam, quam mortem sustinere, & infamiam familiæ relinquere: vtrimque ergo difficultas eruendæ veritatis erit: nec facile se innocens accusabit, nec facile nocens perdet: si innocentem innocentia constantem, nocentem culpa pertinacem facere poterit: & quæ naturæ vires innocenti contra tormenta suppetent, eadem & nocenti:

295 Dub. XXVII. *An tortura aptum medium sit*
centi: Imo ut quisque scelestior, ita fe-
rocior esse solet, ac proinde innoxius
fere citius succumbet.

RATIO V. Difficilius tamen inquis
creditu est; quod qui innocentiae sibi
suae conscius est, se reum contra tam ex-
pressum conscientiae dictamen facturus
sit. Sed nec id quidem quicquam facit,
nam innocentiam suam contra tam a-
cerba supplicia, & dolores exquisitos
tueri, non est nisi exquisitae etiam mini-
meque vulgaris virtutis, quae in paucis sane
reperitur. Dicitur hic aliquid posset, quod
Germania obstupesceret; sed nondum
NB audeo, servabo in opportunius tempus,
atque in alium fortasse tractatum.

RATIO VI. Non potest tortura me-
dium esse cognoscendae veritatis, nisi ea
vox, quam tortus effuderit, veritas pu-
tetur esse: sed hoc putatum iri difficile
pronunciatum est. Quid si enim vox ea sit
huiusmodi; *Non sum reus?* an tunc putabi-
tur id verum esse? At longe alia hodierna
praxis est; ut precedenti dubio ostendi.
Quicquid sit, incerta hic omnia & non
nisi tenebrae. Miserrimam hanc Iudicialium
qua-

questionum eleganter, pie & Christiane
 plangit D. August. de Ciuit. Dei li. 19. c. 6.
 cuius verba, quod amœnitatis & subtili-
 tatis plena sunt, hic ascribam: *Quid cum,*
inquit, in sua causa quis torquetur, & cum
queritur utrum sit nocens cruciatur, & inno-
cēs luit pro incerto scelere certissimas pœnas:
non quia illud commississe detegitur, sed quia
non commississe nescitur: ac per hoc ignorantia
Iudicis plerumque est calamitas innocentis.
Et quod est intolerabilius, magisq; plangen-
dum, rigandumq; si fieri posset, fontibus la-
chrymarum: cum propterea Iudex torqueat
accusatum, ne occidat nesciens innocentem; sit
per ignorantia miseriam, ut & tortum, & in-
nocentem occidat, quem ne innocentem occi-
deret, torserat. Si enim secundum istorum sa-
pientiam delegerit ex hac vita fugere, quam
diutius illa sustinere tormēta, quod non com-
misit se commississe dicit. Quo dānato & occiso,
utrū nocentem, an innocentem Iudex occide-
rit, adhuc nescit: quem ne innocentē nesciens
occideret, torsit: ac per hoc innocentem ut sci-
ret torsit, & dum nesciret occidit. Sic ille.
 Quæ utinam considerent viri Religiosi
 & Ecclesiastici, qui cum Reis agunt, &c.